

HEZKUNTZA GALDUA

Yemenek urteak daramatza gerran, eta haurren eskolatzea da biktima nagusia

 JENDARTEA / Aitor AGIRREZABAL

Khalidek eskola egun asko galtzen ditu hondakinetatik materialak, hala nola plastikoa eta burdina, biltzen dituen bitartean. Bere familia hilaren amaierara iristeko ezinbestekoa da Khalid. 14 urte ditu eta Yemengo da. «Ume askok goizean goiz egiten dute lan hemen. Goiz hasien ez bazara, galdu egiten duzu eta ez dizute ordaintzen». Khalidek berak bezala txatarra jasotzen duten beste ume batzuen istorioak partekatzen ditu Save The Children-ek argitaratu duen ikerketak («Yemengo haurrak hezkuntzaren alde borrokan»): «Ume batek metalezko gauza bat aurkitu zuen, lehertu egin zen harekin jolasten saiatu zenean, eta eskuineko eskua galdu zuen. Beste haur batek deskarga elektriko handia jasan zuen kableak ateratzen saiatzen ari zela. Gauzak biltzera irteten naizen bakoitzean, zer gertatu zitzaizen pentsatzen jarraitzen dut. Baina nire familiarengan ere pentsatzen dut, eta nola lagundu behar dieran».

2024ko apirilaren 2an bi urte bete ziren Yemenen su-etena sinatu zenetik. Une erabakigarri horren ondotik, Yemengo haurrek eta haien familiek egonkortasuna, bakea eta normaltasun sentazioa espero zuten. 2022ko apirilean, NBEk bi hilabeteko su-etena iragarri zuen, Yemengo biztanleei bakera itzultzeko itxaropena emateko. Su-etena bi aldiz luzatu zen 2022ko urrian amaitu baino lehen.

Agian su-etenaren elementurik zirraragarriena borroken murrizketa izan zen, biktima zibilak eta gatazkarekin lotutako desplazamenduak gutxi-

Save The Children erakundeak 'Yemengo haurrak hezkuntzaren alde borrokan' txostena argitaratu du. Bost haurretik bik utzi behar izan dituzte ikasketak familia sostenguan laguntzeko. Lan eta sexu esplotazioak eta adingabeekoen ezkontzak ere biderkatu ditu honek, hau frenatzeko saiakera antzuekin.

tzea ekarri baitzuen. Baina ondorioak ugari izan dira.

Save The Childrenek hezkuntzan jarri du ikusmira. Argitaratutako txostenaren arabera, Yemengo 4,5 milioi haur baino gehiago ez dira eskolara joaten. Herrialdeko ikasleen %39 dira. «Ahaztutako gatazka honetatik bederatzi urtera, inoiz ez bezalako hezkuntza larrialdi bati egin behar diogu

aurre. Gure azken aurkikuntzek atentzio deia izan behar dute, eta orain haur horiek eta haien etorkizuna babesteko lan egin behar dugu», adierazi du Mohamed Mannaa Yemengo Save The Children erakundeko bitarteko zuzendariak.

Txosten horretan 1.068 adingabe eta 528 zaintzaile elkarriketatu zituzten, eta helburua da eskolatu gabeko hau-

rreren kopurua gero eta handiago dela erakustea, eskola uzteko arrazoiak daudela, eta egungo bake-ahaleginen erdian haurren hezkuntza lehenesteko premia handia dagoela, herrialde iraunkorra eta etorkizun oparoa eraikitzeko funtsezko urrats gisa aitortuz.

Kopuru horrek arazo larriak sortzen ditu herrialdean, ez bakarrik haur horien ongizateagatik eta etorkizunagatik, baita Yemen osoaren etorkizunagatik ere, hezkuntza herrialdearen suspertze-potentzialaren funtsezko zutabea baita. Izan ere, eskola-desertzioa ez da eten: Yemengo familien heren batek (% 34) dio gutxienez haur batek utzi duela eskola azken bi urteetan. Su-etanak ez du hobetu hezkuntzarako sarbidea, Save The Children erakundearen txostenean

Eskolatze garaian dauden gazteak bildu ditu Save The Childrenek, esperientziak konpartitze aldera. STC

zaintzaile gehienek iradoki-
tzen dutenez (% 58).

Yemengo egoera ekonomi-
koa hezkuntzaren krisiaren
kausa nagusietako bat da, hau-
rren lan kasuak eta adin txiki-
koen ezkontzak biderkatzen
baitira. Haurren lana da eskola
uzten duten % 44ren arrazoia.

LEKUALDATZEAK

Finantza-zailtasunek, gatazkak
areagotuta, yemendarren
mantenua oztopatu dute, eta
gurasoek aurre egin behar
izan diote seme-alabak eskole-
tatik erretiratzeko ikuspegi
zailari, beren seme-alaben
etorkizun hobearen itxarope-
naren eta egoera zailen erre-
alitate premiazkoagoaren arte-
ko oreka korapilatsuan
nabigatzen duten bitartean.
Izan ere, lekualdatutako hau-
rrek eskola uzteko aukera bi-
koitza dute harrera-komunita-
teko haurrekin alderatuta,
desertzio-tasak %58 eta %27
baitira, hurrenez hurren. 11,3
milioi haur daude eskola-adi-
nean Yemenen.

Herrialdetik lekualdatutako
biztanleriaren %80 inguru
emakumeak eta haurrak dira,
eta lekualdatutako etxeen
%26an emakumeak dira buru,
eta horrek are gehiago areago-
tzen du aurretik ere nabarme-
na zen kalteberatasuna.

Um Salem eta bere familia
2022an eta 2023an gatazkaren
ondorioz lekualdatu ziren
8.092 familiaren artean zeu-
den. Birkokatzeak bere hiru
seme-alaben heziketa eten
zuen. Bi gazteenak eskolara
itzuli ahal izan ziren arren, 16
urteko anaia zaharrenak, be-
deratzigarren graduako ikas-
leak, ikasketak eten behar izan
zituen lan egin ahal izateko
eta desplazamenduaren ondo-
ren familiaren gastu handie-
nak estaltzen laguntzeko.

4,5

**Yemengo 4,5 milioi
haur baino gehiago ez
dira eskolara joaten.
Herrialdeko ikasleen
% 39 dira.**

%34

**Yemengo familien
heren batek (% 34) dio
gutxienez haur batek
utzi duela eskola
azken bi urteetan. Su-
etenak ez du hobetu
hezkuntzarako
sarbidea, zaintzaile
gehienek iradokitzen
dutenez (% 58).**

«Hondakinen artean materialak bilatzea, eskola uzten duten haur askoren etorkizuna. SAVE THE CHILDREN

«Itxaropenak bakearen ikus-
pegi berri batean jarrita, eta
hezkuntzak egonkortasuna
eta epe luzeko garapena susta-
tzeko duen gaitasuna kontuan
hartuta, funtsezkoa da hez-
kuntza-krisi hau Yemengo
haurren ongizate gisa eta etor-
kizuneko perspektiba gisa lan-
duko dela ziurtatzea», dio
txostenak.

Hala ere, krisi ekonomiko
gero eta sakonagoaren eta
egungo segurtasunik ezaren
argitan, inkestatutako haurrek
eta zaintzaileek nabarmendu
zuten haurrek lan egin behar
dutela familiaren diru-sarrerari
eusteko. Horrez gain, eskola
gastuen igoerak eta segurta-
sun gabeziaren sententzia ere
eskola uztearen atzean dau-
den faktore nagusien artean
kokatzen dira.

Gatazka luzeek eta herrialde-
ko ekonomian dituzten ondo-
rio kaltegarriak gero eta belau-
naldi gazteagoak bultzatzen
dituzte lanera, esplotaziora, se-
xu-indarkeriara eta abusu fisi-
ko eta psikologikora.

Txosten honetarako elka-
rrizketatutako irakasleetako
batek gertakari bat partekatu
zuen, bere gelako ikasle ardu-
ratsuenen artean dauden bi
anai protagonista dituela.
Duela hilabete batzuk, umee-
tako batek konortea galdu
zuen bere eskolan, ez zuelako
gosaldia. Gauza bera gertatu
zen handik egun batzuetara.
Galdetzean, jakin zuen bere fa-
miliaren finantza-egoera zaila
zela, amonari minbizia diag-
nostikatu ziotelako eta haren
tratamenduak baliabide asko
xurgatzen zituelako. Ondoren,
haurrek eskolara joateari utzi
zioten, lan egin behar zutela-
ko, eta hilabete batzuk geroa-
go bakarrik itzuli ziren, amona
hil eta gero.

«Ezin dugu onartu Yemengo
hautzaroak, segurtasuna eta
ikasteko aukera besterik irri-
katzen ez duenak, aukerarik
gabeko etorkizuna baino ez
izatea ortzi-mugan. Yemengo
haur guztiek merezi dute se-
gurtasunez haztea, kalitatezko
hezkuntza lortzea eta etorki-

zun oparoa izatea. Zenbat eta
gehiago itxaron, orduan eta
zailagoa izango da inpaktu
iraunkorra lortzea», gaineratu
du Mannak

ELIKAGAI KRISIA

Yemenek elikagaien krisi la-
rriari ere aurre egin behar izan
dio, eta aurreikuspenen arabe-
ra, 17,6 milioi yemendarrek,
biztanleriaren erdiak baino
gehiagok, ez dute elikagaien
segurtasunik izango 2024an.

Gainera, Itsaso Gorriko ten-
tsioen gorakadak aseguruaren eta
pleiten kostuak handitzea era-
gin du, eta bereziki kezkarria
da, Yemenek mendekotasun
handia duelako inportazioeki-
ko, elikagaien barne-premien
%85 estaltzeko.

Ikasleek Save the Childrene-
kin hitz egin zuten, duela hila-
bete baino gehiago, eskola utzi
zuten lau ikaskideri buruz. Azal-
du zuten ikasle horiek eskola-
ordutegiaren ondoren lanean
aritu zirela plastikozko honda-
kinak biltzen, matrikulak eta es-
kola-gastuak ordaintzeko.

Aldiz, elikadura-laguntza eten zenean, haur horiek dirua biltzeari eman behar izan zioten lehentasuna, lehen familiek jasotzen zuten janari-saskian izaten zen irina erosteko. Familiek elikadura egokia lortzeko borrokatzen duten heinean, haurrak eskolatik erretiratzeko aukera handiagoa dago, familiaren mantenuari laguntzeko.

Herrialdeko hezkuntza-agintariak hezkuntza-baliabideen inguruko eztabaidan aritu dira, eskola-testuliburuak barne. Ondorioz, Yemen osoko guraso askok merkatu beltzean erosi behar dituzte. Eskola-urte baterako behar diren liburu guztizko kostua 12 eta 20 dolar artekoa da. «Nire ahizpa zaharrenak eskola utzi behar izan zuen seigarren mailan zegoenean, gure familiaren zailtasun ekonomikoak zirela eta; izan ere, gure aitak auto-istripu bat izan zuen eta ezin izan zuen lanik egin. Orain, seigarren mailan nagoela, beldur naiz zorte bera izango ote dudan», kontatzen du 13 urteko Bahiyak.

Agintariek testuliburuetarako sarbidea hobetzeko saiakera batzuk egin dituzte, hala nola testuliburu elektronikoak eskaintzea webgune ofizialetan. Baliabide mugatuak kudeatzeko sormenezko irtenbideak ongietorriak badira ere, haur askok ez dute gailu adimendunetarako edo Interneterako konexiorako sarbiderik, ezta elektrizitaterako sarbiderik ere.

Save the Children-eko hezkuntzako langile batek eskolatik joateko eta etortzeko garraioa erabiltzen zuen neskato baten istorioa ere badakar. Familiari hilero 6.000 rial inguru kostatzen zitzaion joan-etorri hau (11,5 dolar). Hala ere,

Su-etenaren ondotik eskolak erasoetatik libratu baziren ere, 2022ko abendutik aurrera hainbat leherketa izan dira ikastetxeetan, gazteen bertaratzeko beldurra areagotuz

Gerra garaian inflazioa nabaria da eta eskola gastuek ere gora egin dute, familia batek haur baten eskolatzeari eskaini behar dion kopurua nabarmen handituz eta krisia areagotuz

Gerran, bonbek eragiten dituzten biktimez gain, elikadura krisi batek ere ondorio latzak uzten ditu.
SAVE THE CHILDREN

inflazioak gora egin ahala, familiak 3.000 rial baino ezin izan zituen eman, eta, ondorioz, neskatoak oinez egin behar zuen eskolatik etxerako bidea. Eskolaren eta neskaren etxearen arteko distantzia 5 kilometro ingurukoa da. Egune-ro, ordubete.

«Nola joan naiteke eskolara jakinda ezin ditugula gure gastuak ordaindu eta nire anaiek janaria behar dutela? Eskola utzi eta lan egin behar dut», adierazi dio Ramik, 12 urteko mutikoak, GKEari.

Bestalde, Hanik, 48 urteko irakasle batek, Save The Children-i kontatu dio nola bere lau alabetako bi ikastetxetik kendu behar izan zituen kostu handiengatik eta hileko 42 euroko soldatagatik: «Neska bakoitzaren eskola gastuak nire soldataren %25 baino gehiago izan daitezke. Ez da nahikoa behar dugun janaria estaltzeko ere», azaldu du.

SEGURTASUNIK EZA

Indarkeriak orokorra izaten jarraitzen du Yemenen, baita eskolen barruan eta inguruan

ere, eta horrek haurren segurtasun-sentsazioa mehatxatzen du. Oro har, haurren eta haien zaintzaileen %14k eskolarako bidean eta eskolan bertan izandako segurtasunik ezari egotzi dizkiote beren familien eskola-uzte kasuak. Inkestan parte hartu duten ikasleen %78k adierazi du bere segurtasun-sentsazioa ez dela handitu azken bi urte hauetan.

Su-etenaren hasiera itxaropen handikoa izan zen, eskoletan ez baitzuten erasorik jasan. Hala ere, zortzi hilabeteko etenaldi baten ondoren, 2022ko abenduan bi eskolari eragin zieten, tripulaziorik gabeko hegazkinekin Hajjahen egingako eraso bat barne, non 11 urteko haur bat hil eta beste bi zauritu ziren.

2023an, eskoletako eta inguruetako indarkeria armatuak haur biktimak eragiten jarraitu zuen, eta gutxienez hiru hildako eta zauritu ugari izan ziren. Droneekin eta artilleriarekin egindako erasoak izan ziren Hodeidah hegoaldean, tiroketak Taizeko eskoletatik gertu, eta gertaera tragiko bat Qa'atabah barrutian, non 6 urteko haur bat hil eta beste zortzi haur zauritu ziren droneekin egindako erasoan ondorioz, 2023. urtearen amaieran.

2024ko otsailaren erdialdean, hiru haur hil ziren eta beste bik zauri larriak jasan zituzten leherketa baten ondorioz, Lahjeko gobernadoreztan zuten eskolatik gertu. Eskolako zuzendariak Save the Children-i horrela esan zion orduan: «Astebete igaro da gertakariak geroztik, eta oraindik ikasleen erdiak baino gehiago ez dira eskolara joaten, ikaskideen heriotzaren beldurragatik eta inpaktu psikologikoagatik». Guztira 268 ikaslek ikasten dute eskolan.

FINANTZAKETA

Save the Childrenek talde fokalen (DGF) eztabaidak egin zi-

Samirrek maisu izan nahi du bere anaia ohoratzeko, honek ere irakasle izan nahi baitzuen eskola utzi aurretik. Haurrak

Hezkuntzaren esanahiari buruz galdetu zitzaizkionean, hau-

Haurrek, Anwarrek adierazi zuen bezala, «Yemen ohi bezalakoa izan dadin», eta «gure herriketara itzuli eta gure heziketarekin jarraitu ahal izateko» nahia adierazi zuten, gerrari amaiera emanaz. Ranak, bestalde, nabarmendu zuen erabakihartzaileek onartu beharko luketela Yemengo haurrek duten arriskua, hezkuntza faltagatik, eta lehentasuna eman beharko lioketela hezkuntza haur guztientzako zoriontasun-iturri bihurtzeari. Gainera, Taherrek azpimarratu zuen hezkuntzarako sarbide osoa bermatu behar dela kosta ahala kosta, eta Asalak, berriz, haurrek ikasteko eta hezteko dituzten eskubideak bermatzea eskatu zuen, «beraizentzat eta haien familientzat etorkizuna eraiki ahal izateko».

